

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W OŻAROWIE MAZOWIECKIM
z dnia ..... 2025 r.**

w sprawie przyjęcia „Programu Wspierania Rodziny w Gminie Ożarów Mazowiecki na lata 2026-2028”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436) w związku z art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program Wspierania Rodziny w Gminie Ożarów Mazowiecki na lata 2026-2028” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi .

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 roku.

Załącznik do uchwały nr .....
Rady Miejskiej w Ożarowie Mazowieckim
z dnia ..... 2025 r.

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE OŻARÓW MAZOWIECKI
NA LATA 2026-2028**

Ożarów Mazowiecki, 2025

SPIS TREŚCI

I.	Wstęp	2
II.	Podstawa prawna	4
III.	Diagnoza sytuacji rodzin.....	5
1.	Ogólna charakterystyka Gminy	5
2.	Dane statystyczne.....	5
IV.	Analiza SWOT.....	10
V.	Cel Główny oraz Cele Szczegółowe	13
1.	Cel główny Programu	13
2.	Cele szczegółowe Programu.....	13
VI.	Adresaci Programu.....	14
VII.	Realizacja Programu	15
1.	Podmioty realizujące.....	15
2.	Finansowanie	15
3.	Rezultaty	16
4.	Monitoring	20
VIII.	Zakończenie	21

I. WSTĘP

Szczególne rola rodziny polega na tym, że jest ona naturalnym i niezastąpionym środowiskiem dla rozwoju człowieka, w niej zarówno dziecko, jak i osoba dorosła zaspokajają swoje podstawowe potrzeby. Rodzina jako instytucja społeczna pozostaje w kręgu ciągłego zainteresowania socjologów, psychologów, pracowników socjalnych, pedagogów oraz przedstawicieli innych dziedzin nauki i praktyki. August Comte, którego definicja rodziny jest jedną z częściej przytaczanych, określał ją jako podstawową grupę społeczną, na której opiera się społeczeństwo.

Jedną z najistotniejszych funkcji rodziny jest wychowanie dzieci. We współczesnych rodzinach coraz częściej obserwuje się trudności z prawidłową realizacją zadań wychowawczych. Niesie to za sobą szereg zagrożeń dla dobrego rozwoju i wchodzenia w dorosłe życie dzieci w nich wychowywanych. Podkreślić należy, że dzieci potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony osób dorosłych. Na osobach dorosłych ciąży obowiązek zapewnienia dzieciom właściwych warunków do opieki i harmonijnego rozwoju. Dziecko ma prawo do wychowywania się w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

Do elementarnych przyczyn występowania współczesnych problemów w rodzinie można zaliczyć pogorszenie się sytuacji ekonomicznej, głównie w związku z wzrastającym bezrobociem oraz znacznym wzrostem kosztów utrzymania oraz życia. Wymienione elementy w dużej mierze wpływają destrukcyjnie na rozwój rodziny, a w konsekwencji na rozwój dzieci w rodzinie. Ponadto, można zaobserwować zwiększenie się liczby rodzin niepełnych czy rodzin zrekonstruowanych, ale także wzrost liczby rozwodów. Z uwagi na powyższe współczesna rodzina boryka się z wieloma problemami i coraz częściej ma to negatywny wpływ na zapewnienie dzieciom prawidłowej opieki i wychowania. Tak więc, jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje, odpowiednie instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny, zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Wobec potrzeby zapewnienia dobra dzieci, a także w trosce o ich harmonijny rozwój, jak również dla dobra samej rodziny, która stanowi naturalne środowisko rozwoju, oraz dobra wszystkich jej członków, sporządzony został niniejszy Program Wspierania Rodziny na lata 2026-2028.

Prezentowany Program Wspierania Rodziny jest propozycją możliwych do zrealizowania zadań w zakresie opieki nad dziećmi oraz rodziną w Gminie Ożarów Mazowiecki.

Niniejszy Program Wsparcia Rodziny stanowi bezpośrednią kontynuację działań podejmowanych w ramach poprzedniego Programu.

Należy również wskazać, że niniejszy Program powiązany jest ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ożarów Mazowiecki na lata 2024-2030 (przyjętej uchwałą Nr XVIII/165/25 Rady Miejskiej w Ożarowie Mazowieckim z dnia 28 sierpnia 2025 r.).

II. PODSTAWA PRAWNA

Zadania dotyczące wspierania rodziny opisane są przede wszystkim w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49). Zgodnie z art. 176 pkt 1, tej ustawy do zadań własnych gminy należy m.in.:

- opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez: zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Zgodnie zaś z art. 179 ust. 2 powołanej ustawy, gminne programy wspierania rodziny uchwalane są przez radę gminy.

Różnorodność kwestii, jakie w kontekście wsparcia rodziny należy uwzględnić, powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r., poz. 323 ze zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2025 r. poz. 438 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1673);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (Dz.U. z 2024 r., poz. 1829),
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 ze zm.).

III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN

1. Ogólna charakterystyka Gminy

Gmina Ożarów Mazowiecki¹ liczy 31 849 mieszkańców, z czego 51,6% (16 434) stanowią kobiety, a 48,4% (15 415) mężczyźni.

Liczba ludności wg wieku:

<u>Wiek:</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>
0-18 lat	6503	6752	6953
19-60 lat	14045	14370	14641
pow. 60 lat	5617	5665	5755

Urodzenia i zgony w Gminie:

	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>
Urodzenia:	279	262	264
Zgony:	232	223	215
Różnica:	57	39	49

2. Dane statystyczne

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną

	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>
Rodziny, którym przyznano świadczenia na podstawie przeprowadzonych wywiadów środowiskowych i wydanych decyzji	143	156	136
Liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe dla innych potrzeb	78	57	50
Rodziny z dziećmi ogółem	24	26	26

¹ Dane wskazane we wstępie do Rozdziału III pochodzą ze strony www.polskawliczbach.pl

Liczba świadczeń – wg liczby dzieci:			
1	11	14	14
2	7	7	8
3	4	1	1
4	2	3	3
5	0	1	0
6	0	0	0
7 i więcej	0	0	0
Rodziny niepełne ogółem	13	10	11
Liczba świadczeń – rodziny niepełne wg liczby dzieci:			
1	7	5	7
2	3	5	4
3	3	0	0
4 i więcej	0	0	0

Z przedstawionych danych wynika jednoznacznie, że ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej systematycznie się zmniejsza, szczególnie w rodzinach wielodzietnych, a także rodzinach niepełnych.

Powody przyznania pomocy społecznej rodzinom:

	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>
Ubóstwo	81	96	96
Długotrwała lub ciężka choroba	109	115	106
Niepełnosprawność	56	67	64
Bezrobocie	17	15	15
Potrzeba ochrony macierzyństwa	2	0	1
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	64	63	51
Alkoholizm	9	11	11

Główne przyczyny przyznawania pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej pozostają ciągle te same, tzn.: ubóstwo, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych oraz długotrwała lub ciężka choroba.

Zaznaczyć należy, że prawie we wszystkich wskazanych wyżej obszarach, stanowiących przyczyny przyznawania pomocy, nie odnotowano wzrostów – pozostają one na poziomie podobnych wartości (rok do roku).

Powyższe dane, uwzględniając oczywiście kwestię pomocy państwa w ramach polityki prorodzinnej oraz programów aktywizacji osób bezrobotnych, mogą świadczyć o skutecznie prowadzonej polityce prorodzinnej Gminy Ożarów Mazowiecki (wytyczonej m.in. w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych).

Rodziny korzystające z pomocy i wsparcia:

	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>
Liczba rodzin objęta pomocą asystenta rodziny	9	7	6
Poradnictwo specjalistyczne	5	10	16
Praca socjalna	143	83	124
Interwencja kryzysowa	0	3	5

Rodziny korzystające z usług asystenta rodziny:

	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta	9	7	6
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do pracy z asystentem rodziny	0	1	1
Liczba rodzin wskazanych przez pracownika socjalnego do pracy z asystentem rodziny	8	6	5
Liczba rodzin z którymi asystent zakończył pracę: osiągnięcie celów	4	0	0
Zaprzestanie pracy przez rodzinę brak efektów inne np. przeprowadzka	1	1	0

Asystent rodziny zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej to osoba, która przydzielana jest rodzinie, gdy ta napotyka na trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Zadaniem asystenta rodziny jest pomoc rodzinie przy wdrażaniu prawidłowych postaw życiowych wszystkich jej członków. Współpraca z asystentem odbywa się za zgodą rodziny i przy aktywnym jej udziale lub zgodnie z postanowieniem sądu.

W ramach swoich działań asystent rodziny współpracuje również z rodzinami, w których występuje problem przemocy domowej. W przypadku podejrzenia występowania przemocy domowej wszczęta zostaje procedura „Niebieskie Karty”.

Pomoc rodzinom uwięzonym w przemoc domową jest realizowana przez Zespół Interdyscyplinarny i powołane przez niego grupy diagnostyczno-pomocowe, które podejmują działania w indywidualnych sprawach.

Przemoc domowa – procedura „Niebieskie Karty”:

	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>
Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	21	43	42
Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	10	36	25

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej:

	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>
Rodziny zastępcze	18	17	18
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	11	6	5

W sytuacji gdy rodzice zostają pozbawieni praw rodzicielskich lub te prawa zostają im ograniczone, a pomoc asystenta rodziny oraz nadzór kuratora nie przynoszą oczekiwanych efektów, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem pieczy zastępczej poprzez umieszczenie go poza rodziną biologiczną. Rodzice mogą zostać trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub prawa te zostają im ograniczone.

Pieczna zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej lub w formie instytucjonalnej.

Uzupełnieniem polityki socjalnej gminy są świadczenia rodzinne, świadczenia wychowawcze oraz fundusz alimentacyjny, które to finansowane są w całości z budżetu państwa.

Liczba osób w rodzinie korzystających z różnych form pomocy:

	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>
Świadczenie rodzicielskie	56	62	44
Świadczenie „Za życiem”	2	3	6
Świadczenie pielęgnacyjne	123	130	182
Świadczenie wychowawcze	6736	-	-
Zasiłek pielęgnacyjny	537	568	604
Zasiłek rodzinny z dodatkami	370	109	64
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	64	42	22
Liczba osób w rodzinie korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	41	45	36

IV. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (ang. Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse, Threats – zagrożenia), pozwala na określenie mocnych i słabych strony, a także szans i zagrożeń systemu wspierania rodziny w Gminie Ożarów Mazowiecki.

Mocne strony:	Słabe strony:
– Stałe diagnozowanie sytuacji mieszkańców Gminy, – Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, pedagogów szkolnych, – Instytucje wspierające dzieci oraz rodzinę (OPS, PCPR, kuratorzy Policja, Sąd, służba zdrowia, jednostki oświatowe, żłobek, świetlice szkolne), – Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, – Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, – Powołany Zespół Interdyscyplinarny, – Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ożarowie Mazowieckim,	– Niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców, – Mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej, – Istnienie szarej sfery zatrudnienia, – Brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego, – Wysoki poziom długotrwałego bezrobocia i wysoka stopa bezrobocia, – Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/ nauczyciela, – Brak w środowisku „ animatorów kultury ” – osób propagujących zdrowy styl życia i efektywne wykorzystanie czasu wolnego przez młodzież, – Ograniczone środki finansowe na realizację założonych programów,

– Dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, realizowanego przez jednostki publiczne i organizacje samorządowe, – Dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodzin, – Systematyczne monitorowanie i wspieranie rodzin dysfunkcyjnych przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, dzielnicowych, pedagogów, kuratorów, – Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz obowiązujące programy , akty prawne dotyczące rodziny, – Powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, – Dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna, basen, lodowisko, boiska i place zabaw, – Szeroka oferta kulturalna – zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych.	– Roszczeniowość i brak współpracy ze strony rodziny w zakresie rozwiązywania problemów.
Szanse:	Zagrożenia:
– Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę,	– Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów, – Zanik więzi i tradycji rodzinnych,

– Możliwość pozyskiwania funduszy unijnych i realizacji rządowych programów, – Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym, – Promowanie idei wolontariatu, – Podnoszenie kompetencji osób pracujących z rodzinami.	– Kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym, – Wzrost kosztów utrzymania rodzin, – Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, narastająca przemoc, – Uzależnienie członków rodziny m. in. od alkoholu, środków odurzających, internetu, telefonu.

V. CEL GŁÓWNY ORAZ CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Cel główny Programu

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania zdolności do prawidłowego funkcjonowania, poprzez wzmacnianie roli i funkcji członków rodziny. Tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodzin, a także wzmacnianiu roli rodziny.

2. Cele szczegółowe Programu.

Określa się następujące Cele szczegółowe:

- 1) **Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych.**
- 2) **Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny;**
- 3) **Wspieranie rodzin, zwłaszcza rodzin dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo;**
- 4) **Podnoszenie kompetencji pracowników służb zajmujących się udzielaniem pomocy rodzinie.**

Szczegóły dotyczące realizacji założonych Celów szczegółowych, tj.: kierunki działania oraz sposoby weryfikacji, zostały zawarte w dalszej części niniejszego Programu (zob. pkt VII. Realizacja Programu, ppkt. 3. Rezultaty).

Jednocześnie, należy wskazać, że pełna i prawidłowa realizacja wyznaczonych Celów szczegółowych, wymagać będzie współpracy z innymi instytucjami oraz podmiotami wspierającymi rodziny w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami niniejszego Programu są rodziny zamieszkujące Gminę Ożarów Mazowiecki, ze szczególnym uwzględnieniem:

- rodzin niewydolnych wychowawczo;
- rodzin niezaradnych życiowo;
- rodzin żyjących w ubóstwie;
- rodzin dotkniętych bezrobociem;
- rodzin dotkniętych przemocą domową;
- rodzin w których występują problemy uzależnień;
- rodzin wielodzietnych;
- rodzin wychowujących niepełnosprawne dziecko/dzieci;
- dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym;
- dzieci przejawiających trudności wychowawcze;
- dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

Wskazane wyżej grupy stanowią wyliczenie otwarte, mające na celu ukierunkowanie pomocy, jaką zaoferować może Gmina, na rodziny w których występują problemy społeczne. Jedynie poprzez wspólne działania rodzin i Gminy, możliwe będzie zapewnienie odpowiednich warunków do życia i funkcjonowania, a także wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie.

VII. REALIZACJA PROGRAMU

1. Podmioty realizujące

Głównym podmiotem realizującym niniejszy Program jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Ożarowie Mazowieckim. Jego pełna realizacja wymaga współpracy z innymi instytucjami/podmiotami, które również realizują zadania w zakresie wspierania rodziny takimi jak:

- Urząd Miejski w Ożarowie Mazowieckim;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ożarowie Mazowieckim;
- Zespół Interdyscyplinarny;
- Policja;
- placówki oświatowe (szkoły, przedszkola);
- placówki sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3 (żłobki i kluby dziecięce);
- placówki służby zdrowia;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Powiecie Warszawskim Zachodnim;
- kuratorzy sądowi;
- Sąd Rejonowy w Pruszkowie;
- Straż Miejska w Ożarowie Mazowieckim;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Ożarowie Mazowieckim;
- Powiatowy Urząd Pracy w Ożarowie Mazowieckim;
- organizacje pozarządowe;
- poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

2. Finansowanie

Źródło finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Ożarów Mazowiecki na lata 2026-2028 stanowi przede wszystkim budżet Gminy – środki własne. Dodatkowo, środki na realizację Programu pochodzić będą z dotacji i środków pozabudżetowych pozyskanych w ramach finansowań zewnętrznych, m.in. z budżetu państwa, programów rządowych lub unijnych.

Należy zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 187 ust. 1 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych ministra właściwego do spraw rodziny należy między innymi finansowe wsparcie gminnych programów wspierania rodziny.

3. Rezultaty

Głównym założeniem Programu jest stworzenie jak najkorzystniejszych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie Gminy Ożarów Mazowiecki.

Doprecyzowanie założonych Celów szczegółowych, tzn. określenie kierunków działania oraz sposobów weryfikacji, zostało przedstawione w formie tabelarycznej.

Cel szczegółowy nr 1 – Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych.

<u>Kierunki działania:</u>	<u>Realizator:</u>	<u>Wskaźniki realizacji:</u>
1. Przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w rodzinach przeżywających trudności.	OPS	Liczba zrealizowanych wywiadów środowiskowych.
2. Rozpoznawanie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocena sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym oraz rówieśniczym.	OPS placówki oświatowe żłobki i kluby dziecięce Zespół Interdyscyplinarny	<i>Z uwagi na charakter i wielopłaszczyznowość celu nie określono wskaźnika realizacji.</i>
3. Konsultacje ze specjalistami celem sprecyzowania czynników wpływających na dysfunkcję rodziny.	OPS	Liczba udzielonych porad/konsultacji. Liczba rodzin/osób objętych wsparciem.

Cel szczegółowy nr 2 – Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

<u>Kierunki działania:</u>	<u>Realizator:</u>	<u>Wskaźniki realizacji:</u>
1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia w ramach obowiązujących przepisów.	OPS	Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy.
2. Objęcie dożywianiem dzieci w przedszkolach i szkołach podstawowych.	OPS placówki oświatowe	Liczba wydawanych posiłków.

3. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin wymagających wsparcia.	OPS	Liczba wizyt pracowników OPS w rodzinach z dziećmi.
4. Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej.	Urząd Miasta i Gminy Ożarów Mazowiecki OPS	Kwota faktycznie przeznaczona na finansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

<u>Cel szczegółowy nr 3 – Wsparcie rodzin, zwłaszcza rodzin dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo.</u>		
<u>Kierunki działania:</u>	<u>Realizator:</u>	<u>Wskaźniki realizacji:</u>
1. Zapewnienie wsparcia asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.	OPS	Liczba rodzin objętych wsparciem AR. Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem AR. Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem AR. Liczba zatrudnionych asystentów rodziny.
2. Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, pedagog, terapeuta, prawnik)	OPS placówki oświatowe PCPR	Liczba udzielonych porad z uwzględnieniem ich rodzaju. Liczba rodzin/osób objętych wsparciem.
3. Praca socjalna z rodziną z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.	OPS	Liczba rodzin objętych pracą socjalną.
4. Pomoc rodzinom, których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej (odbudowanie odpowiedniego środowiska wychowawczego, budowanie poprawnych relacji, zapewnienie utrzymania kontaktu).	OPS	Liczba spotkań rodziny biologicznej z dzieckiem. Liczba zajęć dla rodzin biologicznych. Liczba rodzin, w których dzieci powróciły z pieczy zastępczej.

5. Organizacja czasu wolnego dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	placówki oświatowe placówki kulturalne instytucje pozarządowe	Liczba zorganizowanych wydarzeń. Ilość godzin zajęć pozaszkolnych. Liczba uczestników.
6. Podejmowanie lub wspieranie inicjatyw sprzyjających umacnianiu więzi rodzinnych (np.: pikniki rodzinne, przedstawienia)	Urząd Miasta i Gminy OPS placówki oświatowe żłobki i kluby dziecięce placówki kulturalne instytucje pozarządowe	Liczba zorganizowanych wydarzeń.

<u>Cel szczegółowy nr 4 – Podnoszenie kompetencji pracowników służb zajmujących się udzielaniem pomocy rodzinie.</u>		
<u>Kierunki działania:</u>	<u>Realizator:</u>	<u>Wskaźniki realizacji:</u>
1. Udział w szkoleniach, kursach i warsztatach.	OPS Zespół Interdyscyplinarny placówki oświatowe żłobki i kluby dziecięce	Liczba szkoleń/kursów/warsztatów. Liczba osób przeszkolonych.
2. Współpraca z podmiotami oraz instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, które zajmują się pomocą rodzinie – wymiana doświadczeń.		Liczba spotkań.

4. Monitoring

Monitoring polegać będzie na obserwacji ewentualnych zmian ilościowych i jakościowych, jakie mogą pojawić się podczas realizacji działań ujętych w Programie. W przypadku stwierdzenia istotnych rozbieżności między założeniami Programu a jego faktyczną realizacją będą one na bieżąco weryfikowane i dostosowywane do istniejących potrzeb. Pozwoli on na analizę i ocenę zebranych informacji mających bezpośredni wpływ na planowanie i realizację dalszych działań.

Monitoring niniejszego Programu odbywać się będzie w formie rocznych sprawozdań sporządzanych przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Ożarowie Mazowieckim w terminie do 31 marca każdego roku, za rok miniony. Sprawozdanie przekazane zostanie Burmistrzowi Ożarowa Mazowieckiego oraz Radzie Miejskiej w Ożarowie Mazowieckim

VIII. ZAKOŃCZENIE

Głównym celem, a zarazem założeniem niniejszego Programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania zdolności do prawidłowego funkcjonowania, poprzez wzmacnianie roli i funkcji członków rodziny. Warto zauważyć, że szczególną rolę w działaniach wspierających rodzinę należy upatrywać w działalności profilaktycznej, której najważniejszym celem jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy – zarówno tym, które dopiero zaistnieją, jak i tym, które w postaci załączkowej już istnieją. Działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”, pożądane jest promowanie działań profilaktycznych, które skierowane będą na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi.

Osiągnięcie wyznaczonych Celów uzależnione jest od ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami oraz od wypracowania sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Jednocześnie nie należy zapominać, że Program niniejszy ma charakter dokumentu otwartego, tzn. dopuszczającego ewentualne zmiany i modyfikacje.

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025r. poz. 49) określa zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Do zadań własnych gminy, zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy, należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Ożarów Mazowiecki na lata 2026-2028 określa cele oraz działania, za pomocą których powinny one zostać osiągnięte i jest propozycją możliwych do zrealizowania zadań w zakresie opieki nad dziećmi oraz rodziną w Gminie Ożarów Mazowiecki. Program ten stanowi bezpośrednią kontynuację działań podejmowanych w ramach poprzedniego Programu przyjętego na lata 2023-2025.

Należy również wskazać, że niniejszy Program powiązany jest ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ożarów Mazowiecki na lata 2024-2030 (przyjętą uchwałą Nr XVIII/165/25 Rady Miejskiej w Ożarowie Mazowieckim z dnia 28 sierpnia 2025 r.).

Głównym celem, a zarazem założeniem Programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania zdolności do prawidłowego funkcjonowania, poprzez wzmacnianie roli i funkcji członków rodziny. Osiągnięcie wyznaczonych Celów uzależnione jest od ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami oraz od wypracowania sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

Realizacja w/w Programu w kilkuletniej perspektywie zakłada wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodziny, poprawę funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wymagających wsparcia i pomocy.

Realizacja programu zwiększa możliwości rozwojowe rodziny poprzez wspieranie i poprawę jej funkcjonowania przy ścisłej współpracy, samorządu, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się rodziną.

W ramach w/w Programu została wykonana „Diagnoza Problemów Społecznych w Gminie Ożarów Mazowiecki” stanowiąca odrębny dokument, pozwalający na ustalenie skali zagrożeń i problemów społecznych, w ramach której zostały przeprowadzone badania ankietowe.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Ożarów Mazowiecki na lata 2025-2028 został opracowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ożarowie Mazowieckim.

W związku z obowiązkiem ustawowym (art. 179 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) wszelkie programy dotyczące wspierania rodziny przyjmuje w drodze uchwały Rady Gminy (Rady Miejskiej w Ożarowie Mazowieckim).

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.